

Byla C-565/22**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2022 m. rugpjūčio 26 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Oberster Gerichtshof (Austrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. liepos 20 d.

Kasatorė (pradinė ieškovė):

Verein für Konsumenteninformation

Kita kasacinio proceso šalis (pradinė atsakovė):

Sofatutor GmbH

Oberster Gerichtshof (Aukščiausiasis Teismas), kaip kasacinis teismas <...> byloje, kurioje ieškovė yra *Verein für Konsumenteninformation* (Vartotojų informavimo asociacija), 1060 Viena, <...> atsakovė – *Sofatutor GmbH*, Vokietija, 10245 Berlynas, <...> dėl veiksmų nutraukimo ir teismo sprendimo paskelbimo, išnaginėjęs ieškovės kasacinį skundą dėl 2022 m. kovo 18 d. *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas), kaip apeliacinės instancijos, sprendimo <...> GZ 5 R 141/2ly-30, kuriuo iš dalies pakeistas 2021 m. birželio 23 d. *Handelsgericht Wien* (Vienos komercinių bylų teismas) sprendimas GZ 30 Cg 29/20x-25, <...> priėmė šią

nutartį:

I. Pagal SESV 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

Ar 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES dėl vartotojų teisių 9 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad vartotojas tuo atveju, kai nuotolinės prekybos sutartis „pratęsiama automatiškai“ (direktyvos 6 straipsnio 1 dalies o punktas), vėl įgyja teisę atsisakyti sutarties?

II. <...> (Bylos nagrinėjimo sustabdymas)

Motyvai

A. Faktinės aplinkybės

- 1 Ieškovė yra asociacija, turinti teisę pagal *Konsumentenschutzgesetz* (Vartotojų teisių apsaugos įstatymas, toliau – *KSchG*) 29 straipsnį pareikšti ieškinį.
- 2 Atsakovė yra moksleiviams skirtų internetinių mokymosi platformų operatorė. Ji siūlo savo paslaugas internetu ir visoje Austrijos Federacinės Respublikos teritorijoje ir, vykdydama komercinę veiklą, nuolat palaiko sutartinius ryšius su vartotojais, kaip jie suprantami pagal *KSchG* 1 straipsnį, kurių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra Austrijoje. Atsakovė sudaro su vartotojais sutartis, o jų pagrindas yra jos standartinės sąlygos (AGB).
- 3 Atsakovės AGB numatyta, kad pirmą kartą užsisakius prenumeratą platformoje suteikiamas 30 dienų nuo sutarties sudarymo nemokamas bandymo laikotarpis, prenumerata per šį laikotarpį gali būti bet kuriuo momentu be išankstinio įspėjimo nutraukiama ir mokestis taikomas tik praėjus 30 dienų, o nepranešus apie jos nutraukimą per 30 dienų pradedamas skaičiuoti užsakymo procese sutartas mokamos prenumeratos laikotarpis.
- 4 Pasibaigus mokamos prenumeratos laikotarpiui ir atsakovei ar vartotojui laiku nenutraukus sutarties, prenumerata pagal AGB automatiškai pratęsiama nustatytam laikotarpiui.
- 5 Pirmojo sutarties sudarymo momentu atsakovė informuoja vartotojus apie vartotojų teisę nutraukti tokią nuotolinės prekybos sutartį (teisę atsisakyti sutarties).

B. Šalių pozicijos procese ir ankstesnis procesas

- 6 **Ieškovė prašo** – kiek tai vis dar aktualu kasaciniam procesui – įpareigoti atsakovę „komerciniuose santykiuose su vartotojais aiškiai ir suprantamai informuoti vartotojus, kai santykiai pagal terminuotą nuotolinės prekybos sutartį pratęsiami, apie naudojimosi teise nutraukti sutartį sąlygas, terminus ir tvarką ir pateikti pavyzdinę sutarties atsisakymo formą ar taikyti panašią praktiką“. Jos nuomone, direktyvos 9 straipsnio formuluotėje nėra nurodyta, kad ši nuostata taikoma tik pirmą kartą sudarant sutartį. Vadinasi, vartotojas ir bandomosios prenumeratos pakeitimo nuolatine ar nuolatinės prenumeratos pratęsimo atveju turi *Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz* (Įstatymas dėl nuotolinės prekybos sutarčių ir ne prekybai skirtose patalpose sudarytų sutarčių) (toliau – FAGG) 11 straipsnyje, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliamas direktyvos 9 straipsnis, įtvirtintą teisę nutraukti sutartį (atsisakyti sutarties). Atsakovė neinformuoja vartotojų apie šią antrąją teisę nutraukti sutartį (atsisakyti sutarties). Taip ji pažeidžia FAGG 4 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatytą pareigą informuoti, todėl pagal *KSchG* 28a straipsnio 1 dalį privalo nutraukti atitinkamus veiksmus ar neveikimą.

- 7 **Atsakovė** nesutinka su šiuo prašymu nutraukti veiksmus. Ji laikosi nuomonės, kad numatytas automatinis sutarties pratęsimas nesuteikia vartotojui teisės antrą kartą nutraukti sutartį (atsisakyti sutarties), taigi, ji ir neprivalo informuoti apie tokią teisę.
- 8 **Pirmosios instancijos teismas**, kiek tai turi reikšmės šiai bylai, įpareigojo atsakovę vykdyti ieškinio reikalavimus.
- 9 **Apeliacinis teismas** teismo sprendimą iš dalies pakeitė, kiek tai turi reikšmės šiai bylai, atmesdamas ieškinį.
- 10 Dėl šio sprendimo **ieškovė** pateikė *Oberster Gerichtshof* **kasacinį skundą**, kurį leido pateikti apeliacinis teismas.

C. Reikšmingos normos

Vartotojų teisių direktyvos 2 straipsnio 7 punktą, 6 straipsnio 1 dalies h ir o punktai ir 9 straipsnio 1 dalis suformuluoti taip, įskaitant antraštes:

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<...>

7. nuotolinės prekybos sutartis – prekiautojo ir vartotojo sutartis, sudaryta pagal organizuotą nuotolinio pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sistemą prekiautojui ir vartotojui fiziškai kartu nedalyvaujant ir išskirtinai naudojantis viena arba daugiau nuotolinio ryšio priemonių iki sutarties sudarymo ir įskaitant jos sudarymo momentu;

<...>

6 straipsnis

Informacijos reikalavimai, taikomi nuotolinės prekybos sutartims ir ne prekybai skirtose patalpose sudarytomis sutartims

1. Prieš vartotojui įsipareigojant pagal nuotolinės prekybos sutartį ar ne prekybai skirtose patalpose sudaromą sutartį ar atitinkamą pasiūlymą, prekiautojas aiškiai ir suprantamai pateikia vartotojui šią informaciją:

<...>

h) jei taikoma teisė atsisakyti sutarties, naudojimosi šia teise sąlygas, laiko terminą ir tvarką pagal 11 straipsnio 1 dalį, taip pat pavyzdinę sutarties atsisakymo formą, pateiktą I priedo B dalyje;

<...>

o) jei taikoma, sutarties trukmę arba, jei sutartis neterminuota ar pratęsiama automatiškai, – sutarties nutraukimo sąlygas;

<...>

9 straipsnis

Teisė atsisakyti sutarties

1. Išskyrus, kai taikomos 16 straipsnyje nurodytos išimtys, vartotojas, nenurodydamas priežasties ir nepatirdamas kitų, nei numatytosios 13 straipsnio 2 dalyje ir 14 straipsnyje, išlaidų per 14 dienų laikotarpį gali atsisakyti nuotolinės prekybos sutarties ar ne prekybai skirtose patalpose sudarytos sutarties.

Austrijos *Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz* (Įstatymas dėl nuotolinės prekybos sutarčių ir ne prekybai skirtose patalpose sudarytų sutarčių, toliau – FAGG) 3 straipsnio 2 punktas, 4 straipsnio 1 dalies 8 ir 14 punktai ir 11 straipsnio 1 dalis suformuluoti taip, įskaitant antraštes:

Sąvokų apibrėžtys

3 straipsnis. Šiame Federaliniame įstatyme:

<...>

2) nuotolinės prekybos sutartis – prekiautojo ir vartotojo sutartis, sudaryta pagal organizuotą nuotolinio pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sistemą prekiautojui ir vartotojui fiziškai kartu nedalyvaujant ir išskirtinai naudojantis nuotolinio ryšio priemonėmis iki sutarties sudarymo ir įskaitant jos sudarymo momentu;

<...>

Pareigos teikti informaciją turinys; teisinės pasekmės

4 straipsnis. 1. Prieš vartotojui įsipareigojant pagal sutartį ar savo pareiškimą dėl sutarties sudarymo verslininkas turi vartotojui aiškiai ir suprantamai pateikti informaciją:

<...>

8) *jei taikoma teisė atsisakyti sutarties, apie naudojimosi šia teise sąlygas, terminus ir tvarką, pateikdamas pavyzdinę sutarties atsisakymo formą pagal I priedo B dalį,*

<...>

14) *jei taikoma, apie sutarties trukmę arba, jei sutartis neterminuota ar pratęsiama automatiškai, – sutarties nutraukimo sąlygas.*

Teisė atsisakyti sutarties ir atsisakymo terminas

11 straipsnis. 1. Vartotojas, nenurodydamas priežasties, gali atsisakyti nuotolinės prekybos sutarties ar ne prekybai skirtose patalpose sudarytos sutarties per 14 dienų laikotarpį.

<...>

D. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo motyvai

- 11 Sprendimas byloje iš esmės priklauso nuo direktyvos 9 straipsnio 1 dalies aiškinimo; ja savo ruožtu turi būti vadovaujama aiškinant FAGG 11 straipsnio 1 dalį.
- 12 Remiantis FAGG 11 straipsnio parengiamaisiais dokumentais, teisė nutraukti sutartį nėra taikoma tik pirmą kartą prekiautojo ir vartotojo sudarytai sutarčiai, FAGG gali būti taikomas ir esamų, bet terminuotų sutartinių santykių pratęsimui, arba egzistuojančių sutartinių santykių turinio pakeitimams, jei dėl jų susitariama prekiaujant nuotoliniu būdu arba ne prekybai skirtose patalpose, taigi, taip suteikiant vartotojui teisę nutraukti sutartį, kiek tai susiję su sutartu sutarties pratęsimu ar jos pakeitimu <...>.
- 13 Darant nuorodą į teisės akto parengiamuosius dokumentus, doktrinoje laikomasi nuomonės, kad teisė nutraukti sutartį gali būti taikoma ir pakeitus bet kokios formos sutartinių santykių, kylančių iš nuotolinės prekybos sutarties ar ne prekybai skirtose patalpose sudarytos sutarties, turinį ar (pagal atskirą susitarimą) pratęsus šiuos santykius <...>. Tuo atveju, jei vartotojo sutikimas būtų išreiškiamas per deklaracijos fikciją, jis turėtų būti ypač aiškiai informuojamas apie savo veiksmų reikšmę <...>.
- 14 Doktrinoje abejojama, ar teisė nutraukti sutartį (atsisakyti sutarties) dėl *automatinio* nuotolinės prekybos sutarties pratęsimo suteikiama iš naujo. Reikia pažymėti, kad direktyvos 6 straipsnio 1 dalies o punkte tik nustatyta pareiga informuoti apie „jei taikoma, sutarties trukmę arba, jei sutartis neterminuota ar pratęsiama automatiškai, – sutarties nutraukimo sąlygas“, tačiau šioje nuostatoje nekalbama apie teisę atsisakyti sutarties ar informavimą apie tokią teisę, nors joje ir nurodytas automatinis sutarties pratęsimas. Be to, abejojama, ar automatinis pratęsimas reiškia (antrą) „nuotolinės prekybos sutartį“, kaip tai suprantama pagal direktyvos 2 straipsnio 7 punktą. Argumentuojama tuo, kad nėra „sudaroma“

(antroji) sutartis, tiesiog nenutraukiama pirmoji sutartis (ir, kaip numatyta šioje sutartyje, pratęsiama jos trukmė), taip pat tuo, kad automatiškai pratęsiant sutartį negali būti kalbama apie „išskirtinį naudojimąsi nuotolinio ryšio priemonėmis, kaip tai suprantama pagal teisinę „nuotolinės prekybos sutarties“ apibrėžtį. Galiausiai teigiama, kad automatinio nuotolinės prekybos sutarties pratęsimo atveju nebeegzistuoja tipinė (teisė atsisakyti sutarties objektyviai pateisinanti) rizika (žr. direktyvos 37 konstatuojamąją dalį). Šiuo atveju prekė ar paslauga vartotojui jau yra pakankamai pažįstama, o vartotojas jau tuomet, kai sudarė sutartį pirmą kartą, buvo pakankamai informuotas apie galimybę ją pratęsti <...>.

15 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Direktyvos 2002/65/EB dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis 2 straipsnio a punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „su finansinėmis paslaugomis susijusi sutartis“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, neapima prie paskolos sutarties pridėto papildomo susitarimo, kai šiuo susitarimu tik pakeičiama iš pradžių sutarta palūkanų norma, nepratęsiant minėtos paskolos trukmės ir nekeičiant jos dydžio, ir kai paskolos sutarties pradinėse sąlygose numatyta sudaryti tokį papildomą susitarimą arba priešingu atveju – nustatyti kintamąją palūkanų normą (Teisingumo Teismo sprendimas *Sparkasse Südholstein*, C-639/18).

16 *Oberster Gerichtshof* vertinimu,

pradžioje pateikiamas klausimas – net jei teisė atsisakyti sutarties ir būtų paneigiama doktrinoje pateikiamais argumentais, o Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-639/18 galėtų būti naudingai pritaikomas šioje byloje – nėra *acte clair* <...>. Dėl šios priežasties *Oberster Gerichtshof* mano privalantis pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kaip galutinės instancijos teismas (žr. RS0082949).

<...> 2022 m. liepos 20 d.

<...>